

Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011

HÅNDBOK FOR STEMMESTYRENE

1	UTLEVERT MATERIELL - STEMMESTYRENE	2
2	LISTE FOR TILDELING AV VALGMATERIELL	3
3	INSTRUKS FOR STEMMESTYRER	3
3.1	STEMMESTYRET	3
3.2	VALGLOKALET	4
3.3	MATERIELL	5
4	DISPONERING AV MATERIELL	5
4.1	ÅPNING OG LUKKING AV VALGTING	5
4.2	OVERFØRING AV MATERIELL TIL OPPTELLINGSLOKALET	5
5	RUTINER FOR STEMMEGIVNING	6
5.1	FREMGANGSMÅTEN VED STEMMEGIVNINGEN I LOKALET	5
6	FORBUD MOT VALGAGITASJON I VALGLOKALET	8
7	AVSLUTNING	8
8	VIKTIGE TELEFONNUMMER	9

1 Utlevert materiell - stemmestyrene

	Pakket	Merknad
1. Mantall. Hentes på rådhuset, søndag 11.09.11 kl.18.00-19.00		
2. Stemmestyreprotokoll, skjema "fremmede" stemmer.		
3. Valgloven, Valgforskriften, Valghåndboka		
4. Håndbok for stemmestyrene		
5. Alle valglister til oppslag.		
6. Stemmesedler, konvolutter og stemmeseddelkonvolutter til fremmede stemmer og urner, pkt. 2 i heftet.		
7. Stempel, 2 STK.(4 STK: Hegle, Lysaker, Nesheim, Levanger)		
8. Diverse materiell:		
Tegnestifter, binders (i konv.)		
Tape		
Viskelær, gummitopp		
Forseglingsstrips, 2 stk forseglingspose m/seddel for innhold		
Rød blyant		
Svarte pinner		
Vanlig blyant, tusj og kulepenn		
4 Store konvolutter		
Blanke ark		
Henvisningsplakater		
Etiketter, blindeskrift		
Gullapper		
Strikk		
Plakater med partioversikt (i avlukke og på vegg)		

Dersom noe mangler, eller stemmestyret ønsker mer eller mindre av noe av det som er lagt ved i boksene m.v., bes dette meldt til valgstyret snarest mulig etter valget, slik at det kan rettes til neste valg.

2 Liste for tildeling av valgmateriell

Krets	Ca stemmeberettigete	Omslagskonvolutter og stemmeseddelkonvolutter fremmede stemmer (Valglovens § 9-5 fjerde ledd og valgforskr § 31.)	Stemme- sedler for hvert parti/hvert valg	Blanke stemme-sedler hvite og blå	Urner	
					Stor	Liten
01 Nesheim	2440	30	1000/500/250	50	6	0
02 Lysaker	2250	30	1000/500/250	50	6	0
03 Tuv	406	20	250/100	15	4	0
05 Markabygda	277	20	250/100	15	2	2
06 Ekne	495	20	250/100	20	4	0
07 Åsen	1293	20	500/250	50	4	0
09 Mule	798	20	500/250	30	4	0
10 Hegle	2389	30	1000/500/250	50	6	0
11 Okkenhaug	368	20	250/100	15	2	2
12 Halsan	1264	20	500/250	50	4	0
13 Levanger	1876	200	1000/500/250	50	6	0
14 Ytterøy	353	20	250	15	2	2
<i>Uoppgitt</i>	97	20				
Sum	14306	440		410	50	6

3 Instruks for stemmestyre

3.1 STEMMESTYRET

1. Stemmestyrene oppnevnes av valgstyret.
2. Stemmestyrets leder skal etter valgtingets slutt gi oppgave over hvem som har vært til stede.
3. Ingen må forlate sine plasser i valglokalet uten etter avtale med stemmestyrets leder. Minst 4 medlemmer skal alltid være tilstede i valglokalet.
4. Stemmestyrets leder fordeler arbeidsoppgavene, og sørger for at pauser o.l. ikke hindrer stemmegivningen.
5. Evt. suppleringer til stemmestyret skjer i samråd med valgstyrets leder/sekretær.

Lederne for stemmestyrene må sent dagen i forveien kontrollere at valglokalene er i orden og at avlukkene er på plass.

Lederne for stemmestyrene må kontrollere det utdelte materiell og særlig påse at stemmesedler fra **alle** parti er medsendt.

Ved kommunestyrevalget 2011 stiller følgende 9 parti lister:

- Demokratene i Norge
- Det Norske Arbeiderparti
- Fremskrittspartiet
- Høyre
- Kristelig Folkeparti
- Miljøpartiet De Grønne
- Senterpartiet
- Sosialistisk Venstreparti
- Venstre

Blanke hvite sedler er også medsendt

Ved fylkestingsvalget 2011 stiller følgende 12 parti lister:

- Arbeiderpartiet
- Demokratene i Norge
- Fremskrittspartiet
- Høyre
- Kristelig Folkeparti
- Kristent Samlingsparti
- Kystpartiet
- Miljøpartiet De Grønne
- Rødt Nord-Trøndelag
- Senterpartiet
- Sosialistisk Venstreparti
- Venstre

3.2 VALGLOKALET

1. Stemmestyrets leder er ansvarlig for at valglokalet er klargjort med:

- a) bordplass og stoler
- b) stemmeavlukker og kassetter for stemmesedler
- c) henvisnings og opplysningsplakater
- d) ryddige innganger til lokalet
- e) oppslag om stemmetidene, se kunngjøring om valgting
- f) oppslag av alle godkjente valglistor

2. Det forutsettes at alle medlemmene og nødvendige varamedlemmer møter i god tid (minimum 1 time) slik at stemmestyrets leder kan sette opp en turnusordning for denne dagen. De som til enhver tid er til stede, bør representere ulike partier.

3. Alle formaliteter må overholdes nøye.

4. Evt. spørsmål som angår valget rettes til stemmestyrets leder.

3.3 MATERIELL

1. Stemmestyrets leder kontrollerer at alt nødvendig materiell er på plass før valgtinget åpnes:
  - a) Manntall
  - b) Stempler
  - c) Stemmesedler
  - d) Omslagkonvolutter og stemmeseddelkonvolutter for stemmer avgitt etter Valglovens § 9-5 fjerde ledd og valgforskriftens § 31.
  - e) Stemmestyreprotokoll
  - f) Forseglingsstrips
  - g) Stemmeurner
  - h) Nødvendig kontorrekvisita

4 DISPONERING AV MATERIELL

1. Det legges ut et passende antall stemmesedler i stemmeavluksene.
2. Det kontrolleres **jevnlig** at stemmesedlene ikke er blandet og at tilstrekkelig av hver liste er utlagt.

4.1 ÅPNING OG LUKKING AV VALGTING

1. Stemmestyrenes medlemmer må møte minimum en 1 time før valglokalets åpningstid.
2. Valglokalene må åpnes og stenges presis. Valglokalenes åpningstid er fra kl. 10.00 til 20.00, unntatt Ytterøy krets som stenger kl. 19.30. De som har møtt fram før stengningstidspunktet – skal få avgi stemme (jfr. Valglovens § 9-7). I den vedtatte åpningstiden skal valglokalet være åpent hele tiden.
3. Åpning av valgtinget.

Tidligere var det slik at lederen for stemmestyret skulle lese en erklæring om åpning av valget like etter at valglokalet var åpnet og før stemmegivningen kunne finne sted. Denne regelen er ikke videreført i den nye valgloven. Det er følgelig ikke lenger noe krav om at valgtinget skal åpnes på en spesiell måte og erklæring vil således ikke bli medsendt.

4.2 OVERFØRING AV MATERIELL TIL OPPTELLINGSLOKALET

Ved dagens slutt:

1. Stemmestyret fyller ut protokollen (møtebok for stemmestyret), side 1 og 3. Husk underskrift av alle i stemmestyret.
2. Urnene forsegles.
3. Manntall, stemmestyrets protokoll og samlekonvolutt for ”fremmede” stemmer (Valglovens § 9-5 fjerde ledd og valgforskr § 31.), legges i forseglingspose. Seddel for innhold fylles ut. Posen limes/forsegles.

4. Forseglingsstrips og urner transporteres i 2 forskjellige transporter til opptellingslokalet.
5. Alt øvrig materiell samles inn og legges i den medsendte kassett. Kast ubrukte sedler på egnet plass. **HUSK opprydding i lokalet!!!**

5 RUTINER FOR STEMMEGIVNING

5.1 Fremgangsmåten ved stemmegivningen i valglokalet

Hovedregel:

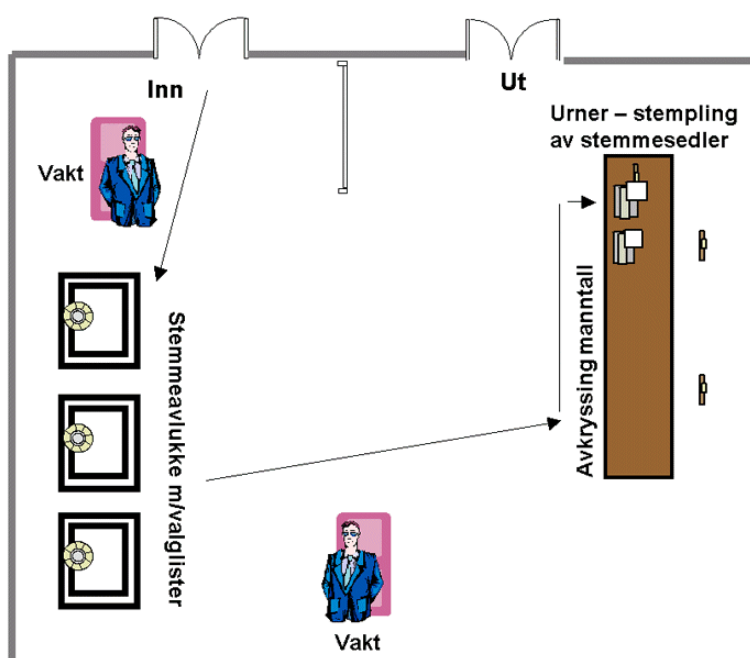
Alle velgerne som møter opp på valgdagen skal i få avgi stemme.

Når velgeren stemmer i egen krets:

Det skal ikke brukes stemmeseddelkonvolutter for de som stemmer i egen krets.

I stedet skal stemmeseddelen brettes sammen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på. Velgeren skal foreta denne sammenbrettingen og evt. retting av stemmeseddelen i stemmeavluke. Deretter skal velgeren vise legitimasjon hvis ukjent. Velgeren skal da bli avkrysset i manntallet og stemmestyret stempler så seddelen med et offisielt stempel. Etter at stemmeseddelen er stemplet, legger velgeren stemmeseddelen i urna. Dersom velgeren ved en feiltakelse skulle komme til å legge en ustemplet stemmeseddel ned i urna, skal stemmestyret ikke åpne urnen og ta ut stemmeseddelen for å stemple den. Feilen rettes da ved at velgerne får anledning til å legge en ny stemmeseddel, etter at den er stemplet ned i urna. Ved opptellingen på valgnatta vil de sedler som ikke er stemplet bli forkastet.

- Når velgeren har lagt stemmesedlene i urna skal stemmestyrene se til at vedkommende forlater lokalet.

Til venstre er det vist forslag på møblering av stemmelokalene

Husk kontroll av legitimasjon!

Når velgeren stemmer utenom egen krets: (fremmede stemmer)

Velgere som ikke er manntallsført i stemmekretsen skal **ikke** legge stemmeseddelen ned i valgurna etter at den er blitt stemplet. Stemmestyret skal levere en stemmeseddelkonvolutt til velgeren. Velgeren legger sedlene i stemmeseddelkonvolutten og leverer den til stemmestyret, som skal legge stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt hvor velgerens navn, fødselsdato og adresse skal skrives utenpå. Omslagskonvolutten skal så klebes igjen. Det skal føres en egen liste over samtlige som avgir fremmede stemmer. Omslagskonvoluttene og listene skal leveres til valgstyret etter at stemmegivningen er slutt.

Velgere som har stemt på forhånd.

Alle avgitte forhåndsstemmer som er kommet valgstyret i hende i løpet av lørdag 10.09.11 vil være avkrysset i avkryssingsmanntallene. Avkryssingen vil være merket med et kryss i rubrikken for forhåndsstemmegivningen samt at rubrikken for stemmegivningen på valgtinget vil være svertet.

Det er ikke adgang til ”å stemme igjen” på valgtinget i den forstand at en velger som har forhåndsstemt kan ombestemme seg og stemme på nytt på valgtinget. Etter § 31 i forskriften skal likevel en velger som krever å få stemme, ikke avvises, selv om det er krysset av i manntallet for at velgeren har forhåndsstemt. Er det krysset av i manntallet for at velgeren har stemt på forhånd, skal velgeren ikke legge seddelen ned i urna. Den skal behandles på samme måte som stemmer fra velger som ikke står i manntallet i kretsen (fremmed stemme).

Velgere som trenger hjelp ved stemmegivningen.

En del velgere kan ikke gjennomføre stemmegivningen uten å få hjelp av andre. Grunnen til dette kan være for eksempel bevegelseshemming eller andre årsaker som synshemming, dysleksi eller psykisk bevegelseshemming. Det er viktig at medlemmene i stemmestyrene er oppmerksom på, og imøtekommende overfor disse velgerne. Tiltak kan være: - Tilrettelegge eget stemmeavlukke med stemmesedler merket med blindeskrift- - Rullestolbrukere må kunne komme til alle stemmesedler i stemmeavlukket – og kunne foreta rettinger, - Eventuelt eget (skjermet) bord med alle stemmesedler, - Nødløsning kan være å ordne med fullstendige sett med stemmesedler til utdeling, men en rullestolbruker må kunne foreta rettinger...(husk hemmelig valg!)

Valglovens § 9-5 femte ledd bestemmer at velgere som har behov for det, kan selv be stemmestyret om nødvendig hjelp for å kunne avgi stemme. Ved alvorlig fysisk eller psykisk funksjonshemming kan velgeren selv peke ut en ekstra hjelper. Hjelperen har taushetsplikt – dette gjelder både for valgfunksjonærer og eventuelt ekstra hjelper.

Stemmegivning utenfor lokalet

Departementet har understreket at alle som er stand til å ta seg inn i valglokalet på egen hånd, skal gjøre det og avgi stemme på vanlig måte inne i valglokalet. Bare velgere som ikke er i stand til å bevege seg inn i valglokalet, kan avgi stemme umiddelbart utenfor, til to stemmemottakere. Dersom vedkommende er manntallsført i vedkommende del av manntallet, skal **avkryssing skje før velgeren får utlevert stemmesedler**. Stemmemottakerne bringer med seg følgende:

- et eks av stemmeseddel for alle partier + blank (begge valg)
- et stempel
- en urne

Stemmesedler som blir til overs **skal** ikke tas tilbake.

6 FORBUD MOT VALGAGITASJON I VALGLOKALET

Valgloven § 9-4 første ledd inneholder regler om at det i valglokalet og i de rom velgeren må passere for å komme frem til valglokalet ikke er tillatt å drive valgagitasjon eller å utføre handlinger som kan forstyrre eller hindre en normal gjennomføring av valghandlingen. Det er videre ikke tillatt å føre kontroll med hvem som møter frem og stemmer.

Lovens forbud mot valgagitasjon er noe innskrenket i forhold til tidligere, idet det ikke omfatter utenfor den bygningen der valglokalet ligger. Forbudet innenfor valglokalets vegger omfatter agitasjon mot eller for systemet, politiske partier, oppfatninger eller personer.

Det gjelder både muntlige og skriftlige meningsytringer, som å sette opp oppslag, å legge ut eller dele ut brosjyrer og lignende. Medlemmer av stemmestyret skal for eksempel ikke ha jakkemerker og lignende som har politisk innhold. Loddsalg, innsamlinger og lignende som kan forstyrre valgavviklingen, er også forbudt i valglokalet og i de rom velgeren må passere for å komme inn i valglokalet. Stemmestyrets leder eller dens stedfortreder kan om nødvendig vise bort personer som opptre i strid med de forbud som er nevnt foran.

Det fremgår av valglovens § 9-4 annet ledd at uvedkommende ikke må få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglisters stemmesedler.

Valglovens § 9-4 første ledd inneholder regler om at det i valglokalet og i de rom som velgeren må passere for å komme frem til valglokalet, ikke er tillatt å foreta velgerundersøkelser eller liknende utspøringer av velgerne.

7 AVSLUTNING

Føring av stemmestyreprotokoller.

Ved utsending av valgmateriellet vil et eksemplar av stemmestyreprotokollen som delvis vil være utfylt være medsendt. I stemmestyreprotokollen skal det bl.a. føres inn det antall kryss som stemmestyret har krysset av i avkryssingsmannntallet. I tillegg skal det anføres hvor mange stemmesedler som er avgitt. Dette ved å telle sedlene som er lagt i urnene.

Når urnene er fulle kan telling av sedlene foretas (ikke vent til at lokalene stenges).

Innlevering av materiell etter avslutningen mandag 12.09.11.

Snarest mulig etter at valglokalet er stengt må stemmestyreprotokollen utfylles og pakking settes i verk slik:

- Etter at alle urnene med stemmesedler er telt (antall stemmesedler i urna) skal disse forsegles. Med forsegling menes at lokket som så vel spalteåpningen skal være forseglet. I en egen forseglingspose pakkes:
  - Avkryssingsmannntallet
  - Stemmestyrets protokoll

- Omslagskonvolutter for de fremmedes stemmer samt liste over hvem som har stemt fremmed.

Denne posen skal være forseglet.

- b. Følgende pakkes i egen pakke som påføres ”Diverse fra .....(stemmekretsens navn)”:

Utlevert stempel

Forselingsstrips

Ubrukte konvolutter, kontorrekvisitta m.m.

Alt ovennevnte materiell må bringes Rådhuset, så snart som mulig etter kl. 20.00.

➤ **Husk** å kvittere ved innlevering, jfr. valgforforskriften §34 !

8 VIKTIGE TELEFONNUMMER

	Tlf arbeid	Tlf privat	Mobiltlf
Levanger kommune	74 05 25 00		
Valgstyrets leder	74 05 27 15		90 73 75 45
Rådmann	74 05 27 14		91 36 67 26
Valgstyrets sekretær	74 05 27 16		99 59 49 06
Valgmedarbeider	74 05 27 05		90 05 69 39

Levanger, den 29. august 2011

Robert Svarva
valgstyrets leder